

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vide, daba, klimats

D.Vilkaste

2.09.2020.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Politikas plānošanas dokumenti

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija Latvija 2030

Daba kā nākotnes kapitāls

Mērķis - Būt ES līderei dabas kapitāla saglabāšanā,
palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā

Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.

Dabas aizsardzība - politikas mērķis- nodrošināt
ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli -
ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas
kā „zaļas” valsts tēla veidošanos

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

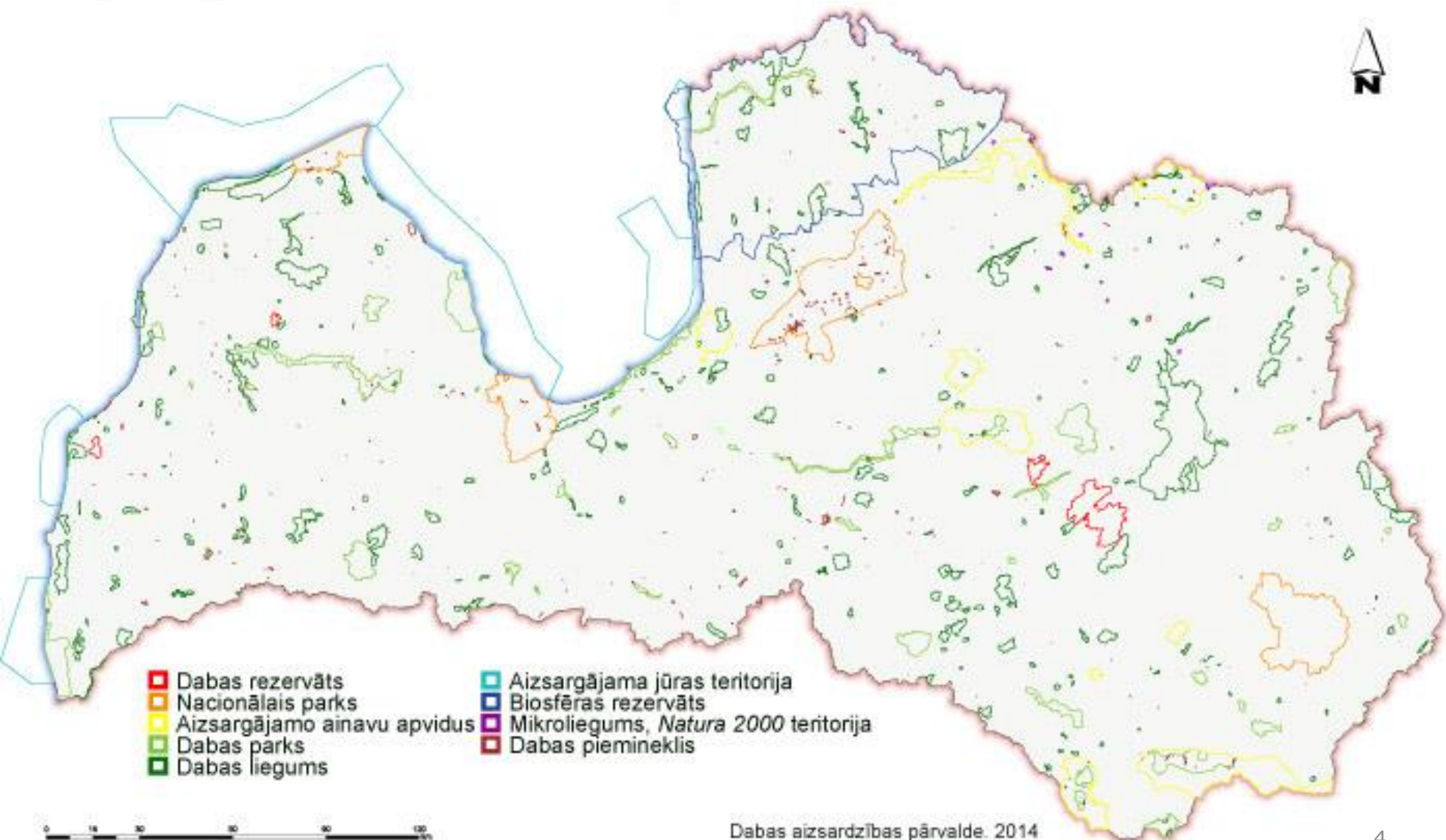
Politikas plānošanas dokumenti

ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2020

Mērķis - Līdz 2020. gadam apturēt bioloģiskās daudzveidības izzušanu un ekosistēmu pakalpojumu degradāciju Eiropas Savienībā un atjaunot tos, ciktāl reāli iespējams, vienlaikus palielinot ES ieguldījumu, lai novērstu bioloģiskās daudzveidības izzušanu visā pasaulē.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ĪADT – Natura 2000

	<i>LV ĪADT</i>	<i>Natura 2000</i>
<i>Biosfēras rezervāts</i>	1	
<i>Dabas rezervāti</i>	4	4
<i>Nacionālie parki</i>	4	4
<i>Dabas liegumi</i>	261	239
<i>Dabas parki</i>	42	37
<i>Aizsargājamo ainavu apvidi</i>	9	9
<i>Aizsargājamās jūras teritorijas</i>	7	7
<i>Dabas pieminekļi</i>	355	9
<i>Mikroliegumi</i>		24
<u><i>Kopā:</i></u>	683	333

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

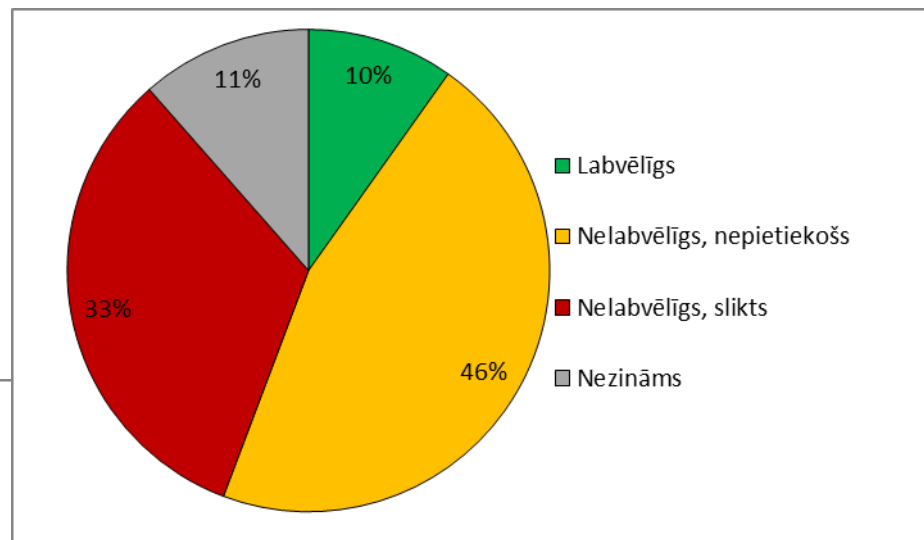
Ziņojums Eiropas Komisijai par biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli

- Ziņojums reizi 6 gados
- Sugu un biotopu stāvokļa vērtējums visā valsts teritorijā
- Jaunākais novērtējums par 2013. - 2018.
- No 61 biotopa labvēlīgs aizsardzības statuss 10% biotopu
- No 112 sugām labvēlīgs aizsardzības statuss 39% sugu

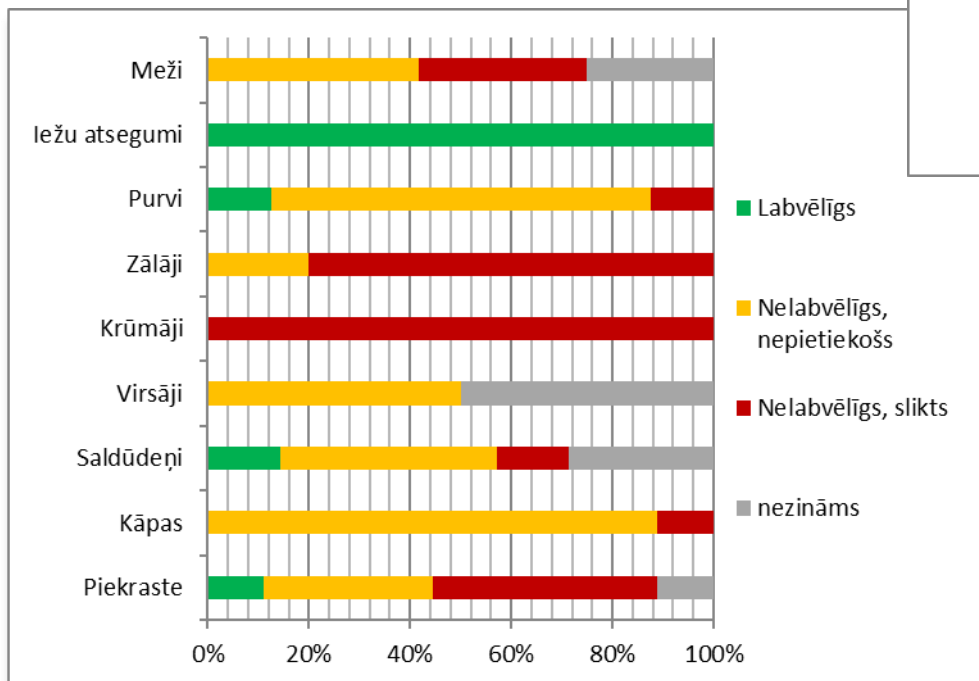

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Biotoņu aizsardzības stāvokļa vērtējums

Kopvērtējums

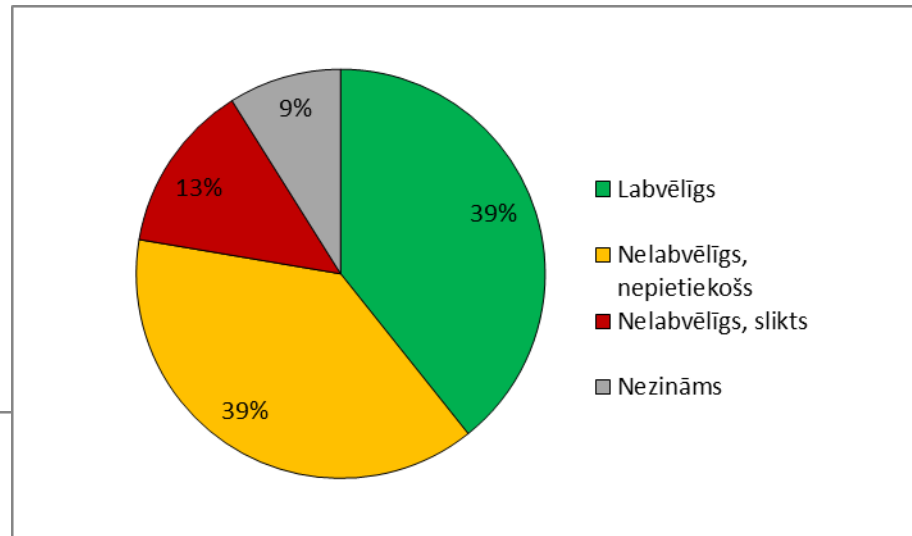

Vērtējums pa biotoņu grupām

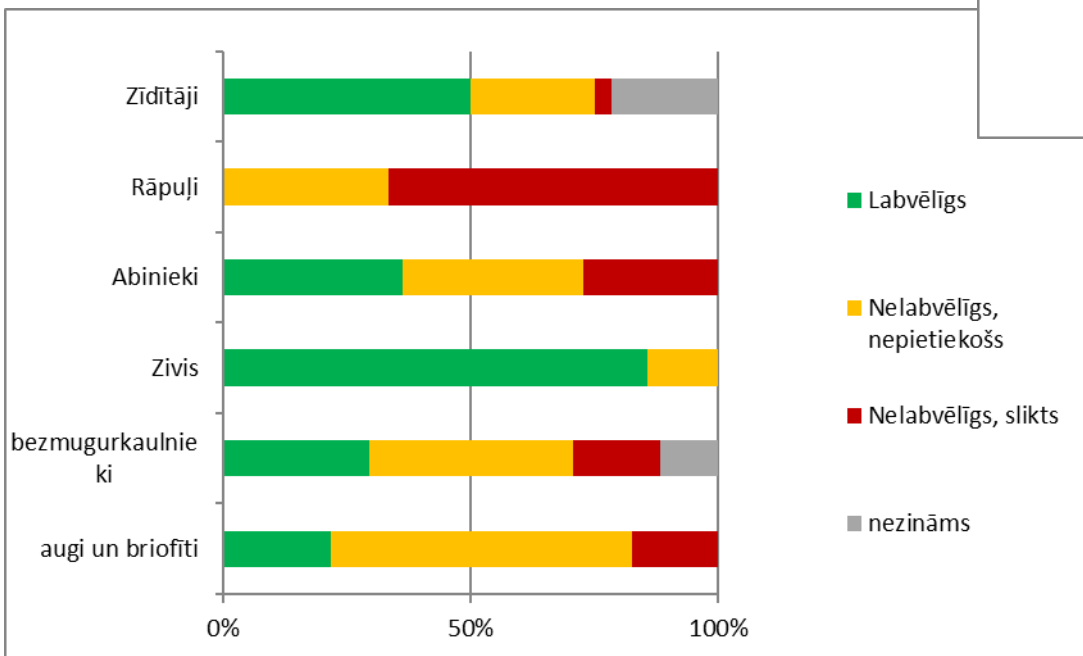

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Sugu aizsardzības stāvokļa kopvērtējums

Kopvērtējums

Vērtējums pa taksonomiskajām grupām

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aktuālais dabas aizsardzībā

- Vides un dabas aizsardzība nav tikai mērķis pats par sevi - nozīmīgs ilgtermiņa ekonomikas izaugsmes faktors
- Dabas aizsardzības prasību integrācija visās tautsaimniecības nozarēs, dabas aizsardzības un ekonomiskās attīstības integrēšana
- Natura 2000 tīkla pilnveidošana, ĪADT plānošana un apsaimniekošana (biotopu kopšana un atjaunošana), aizsardzības mērķu noteikšana
- Sadarbība ar pašvaldībām, zemes īpašniekiem, NVO, plānošanas jautājumi

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aktuālais Latvijā 2017. - 2020.

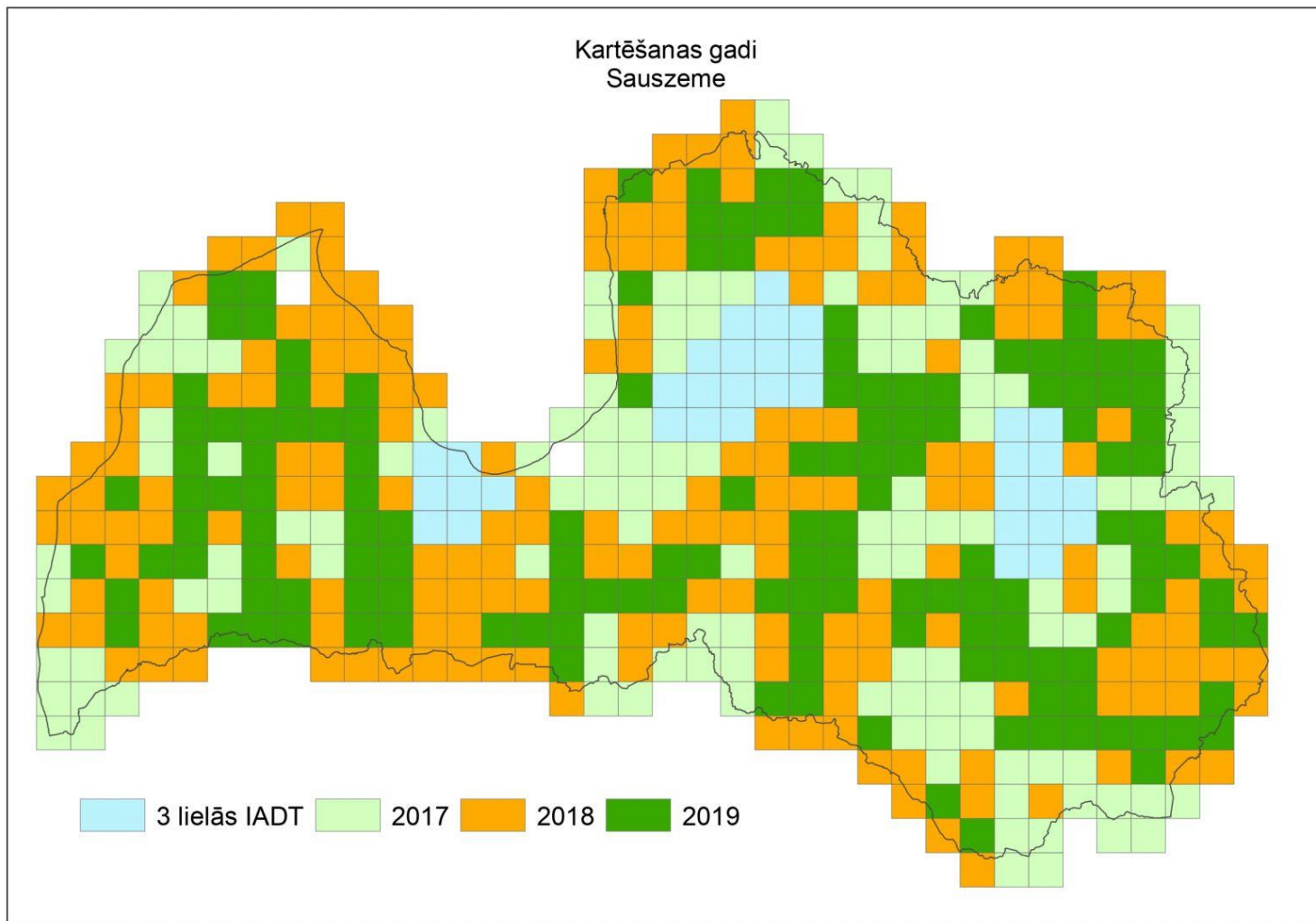
ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu izplatības un kvalitātes apzināšana (kartēšana) – Dabas skaitīšana

Mērķis - iegūt detalizētu un zinātniski pamatotu informāciju par Latvijas dabas vērtībām, to daudzumu, veidiem, izplatību un kvalitāti.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas skaitīšana

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas skaitīšana – ieguvumi

- pilnīga informācija par ES nozīmes biotopu izplatību un kvalitāti valstī
- datu izmantošana nacionālo ziņojumu gatavošanā
- iespēja pretendēt uz LAD maksājumiem par bioloģiski vērtīgo zālāju uzturēšanu
- IVN process – ātrāka virzība, mazākas izmaksas
- datu izmantošana plānošanas procesā
- uzņēmējdarbības risku samazināšana

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aktuālais Latvijā

ES Regulas Nr. 1143/2014 par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību ieviešana

No 49 ES invazīvo svešzemju sugu saraksta 10 sastopamas savvaļā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

CBP (2021-2027) projektiem jāatbalsta: CBP (2021-2027) projects to support implementation of:

- Atjauninātais HELCOM Baltijas jūras rīcības plāns (2021);
- ES jūras un ūdeņu politika (īpaši Jūras stratēģijas pamatdirektīva MSFD, Ūdens struktūrdirektīva WFD;
- PRF direktīva 2019/883
- ES Ķīmisko vielu pārvaldības politika un Atkritumu politika
- ES Aprites ekonomikas stratēģija un Plastmasas stratēģija
- ES Stratēģija par farmaceitiskajām vielām un REACH regula
- «No lauka līdz galdam» (Farm to Fork) stratēģija
- MARPOL konvencija
- Konvencija par balasta ūdens un nosēdumu kontroli un pārvaldību (BWMC)
- ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Bīstamās vielas un jūru piesārņojošie atkritumi (1)

Hazardous substances and marine litter

IZAICINĀJUMI aprites ekonomikas kontekstā:

jūru piesārņojošie atkritumi, īpaši plastmasa (t.sk. mikro-plastmasa):

- atkritumu, īpaši plastmasas, ienese jūrā: zināmie un jaunie avoti un ceļi; kuģu atkritumu, t.sk. pazaudēto un izmesto tīklu u.c. zvejas rīku (ALDFG) apsaimniekošana, tūrisma un atpūtas radītie un pa upēm ienestie atkritumi;
- mikro-plastmasa jūras un virszemes ūdeņu vidē;
- Sabiedrības apzinātības celšana un patērētāju ieradumu maiņas veicināšana;

Ķīmiskās vielas:

- Ķīmisko vielu ilgtspējīga pārvaldība;
- Farmaceutiskās vielas un citas potenciāli bīstamās piesārņojošās ķīmiskās vielas.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Bīstamās vielas un jūru piesārņojošie atkritumi (2)

Hazardous substances and marine litter

Bīstamās ķīmiskās vielas un **farmaceutiskās vielas:**

- Uzlabotas tehnoloģijas notekūdeņu attīrīšanai
  - Zināšanu trūkumu novēršana notekūdeņu un virszemes ūdeņu paplašināta monitoringa jomā: rekomendāciju izstrādāšana un pētījumi par progresīvām notekūdeņu attīrīšanas tehnoloģijām;
  - Efektīvu un standartizētu analītisko metožu izstrāde farmaceitisko vielu monitoringam vidē.
- Pasākumi farmaceitisko vielu lietošanas samazināšanai.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Ar jūrlietām saistītie izaicinājumi

Maritime (shipping) related challenges

- Jūrlietu sektora un kuģošanas izraisītais **bīstamo vielu un plastmasas** piesārņojums un **invazīvo sugu** introdukcija;
- Ostas atkritumu pieņemšanas iekārtu (PRF) jaunās direktīvas 2019/883 ieviešana:
  - atbildīga kuģu atkritumu pieņemšana un apsaimniekošana ostās;
  - ostas iekārtu modernizācija kuģu atkritumu, piesārņoto ūdeņu un balasta ūdeņu un sedimentu pieņemšanai;
  - pieņemšanas iekārtu ostās uzlabošana un atjaunināšana, lai nodalītu kuģu atkritumus un krastā nogādātos jūru piesārņojošos atkritumus;
- atkritumu šķirošana uz kuģa un ostās;
- kuģošanas radītā piesārņojuma ietekmes uz jūras vidi izpēte.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eitrofikācija

Eutrophication

- Biogēno vielu emisijas/ noplūdes samazināšana no apdzīvotām vietām/ pilsētām u.c. punktveida avotiem, ņemot vērā arī klimata pārmaiņas.
- Inovatīvu un «zaļo» (*nature based*) risinājumu izstrāde ūdeņu, t.sk. lietusūdeņu, apsaimniekošanai pilsētvidē.
- Biogēnu pārstrādes (nutrient recycling) veicināšana ES Aprites ekonomikas un HELCOM Biogēnu pārstrādes stratēģijas (izstrādes stadijā līdz 2021.g.) kontekstā, piem., fosfora atgūšana (īpaši lauksaimniecībā un notekūdeņu attīrīšanā) un atbilstošas metodoloģijas izstrāde.
- Fosfora izneses no mežu zemēm izvērtēšana klimata pārmaiņu kontekstā.
- Sabiedrības informētības celšana un patērētāju ieradumu maiņas veicināšana.

Latvijas mērķi SEG ierobežošanai

		2013 - 2020	2021-2025	2026 - 2030
SEG emisiju samazināšana	Ne-ETS emisijas	+17 % (sadalīts ikgadējos mērķos)	-6 % (tikš sadalīts ikgadējos mērķos)	
	ES ETS emisijas*	-21 % (sadalīts ikgadējos mērķos iekārtu līmenī)	-43 % (tikš sadalīts ikgadējos mērķos iekārtu līmenī)	
ZIZIMM sektora uzskaites kategorijas	Apmežota zeme	Uzskaitāmās SEG emisijas nepārsniedz uzskaitāmo SEG piesaisti	Uzskaitāmās SEG emisijas nepārsniedz uzskaitāmo SEG piesaisti	Uzskaitāmās SEG emisijas nepārsniedz uzskaitāmo SEG piesaisti
	Atmežota zeme			
	Apsaimniekota meža zeme <i>Meža apsaimniekošanas references līmenis **</i>			
	<i>Meža references līmenis***</i>			
	Apsaimniekota aramzeme			
	Apsaimniekoti zālāji			
	Apsaimniekotas mitrzemes			

* ETS operatoriem **Eiropas Savienībā ir kopīgi** jāsamazina SEG emisiju apjoms

** Meža apsaimniekošanas references līmenis 2013.- 2020.gadam ikgadēji noteikts -16 302 ktCO₂ ekv., taču gala vērtība pēc 2020. gada tiks pārrēķināta tehnisko korekciju ietvaros.

*** Meža references līmenis periodam 2021.-2025. un 2026.-2030. gads tiks apstiprināts līdz 2020.gada 31. oktobrim un 2025.gada 30.aprīlim.

SEG - siltumnīcefekta gāzes

ETS – Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma

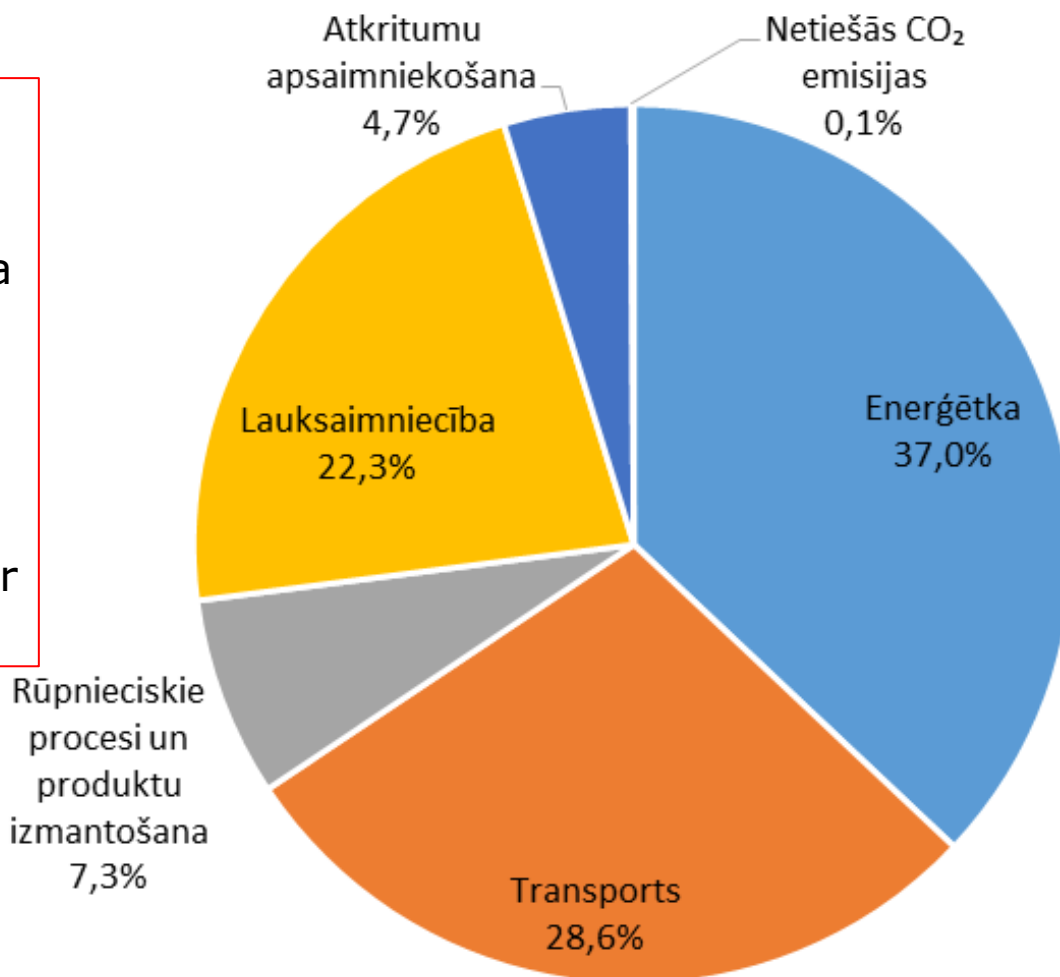
ZIZIMM – zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas SEG emisiju **sadalījums** **pa nozarēm 2018.gadā**

Emisiju apjoms
uz vienu
Latvijas
iedzīvotāju laika
periodā **no**
1990. līdz
2018.gadam ir
samazinājies
par 38,8%, un
2018.gadā tas ir
6,06 t CO₂ekv.

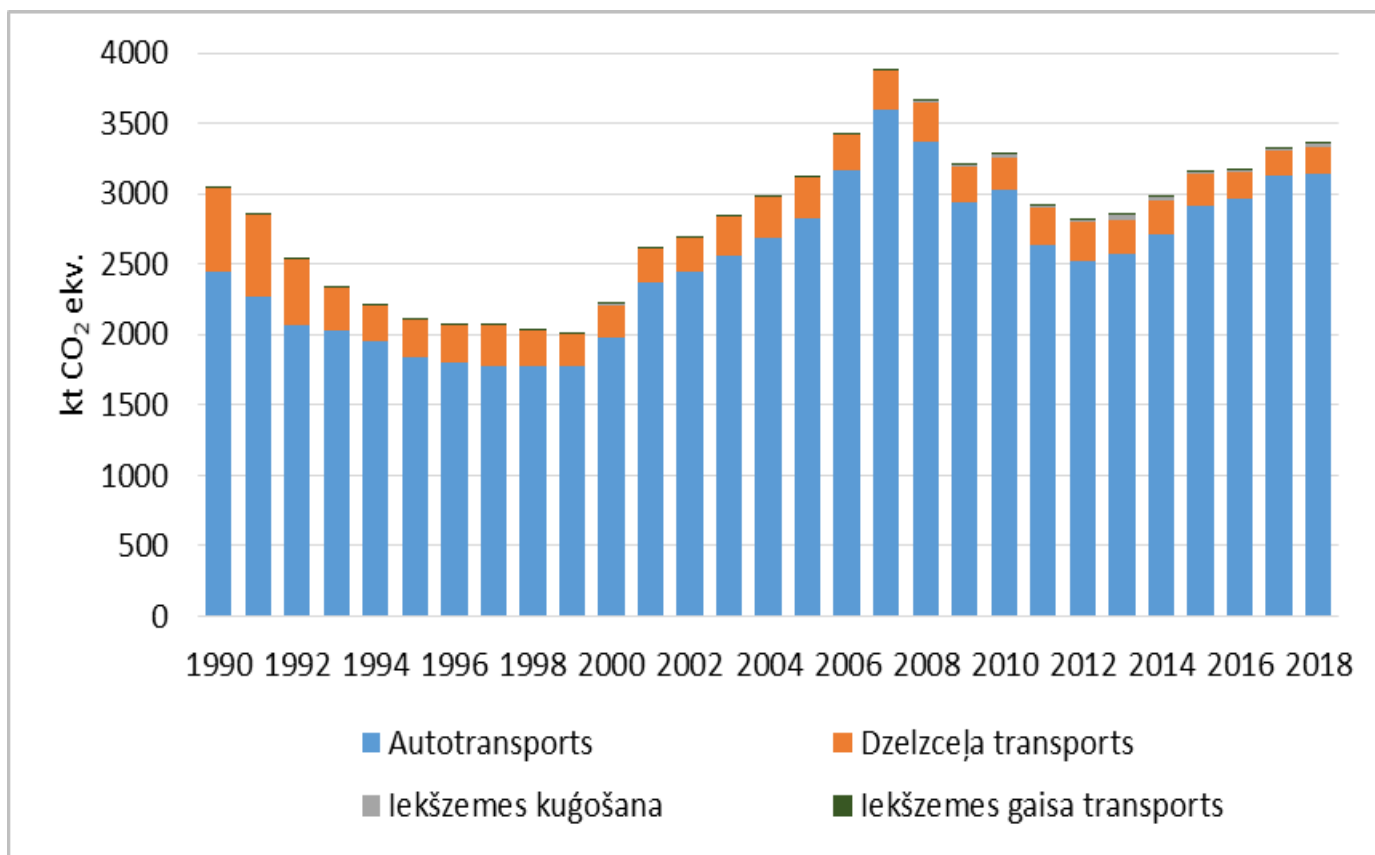
Avots: 2020. gada iesniegtās SEG inventarizācijas (1990. - 2018.gads) kopsavilkums

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

SEG emisijas no transporta sektora 1990. – 2018. gads, kt CO₂ ekv

Sākot ar 2012.gadu, vērojams stabils transporta emisiju pieaugums, savukārt 2018.gadā, salīdzinot ar 2005.gada līmeni, transporta emisijas ir pieaugušas par 7,7%.

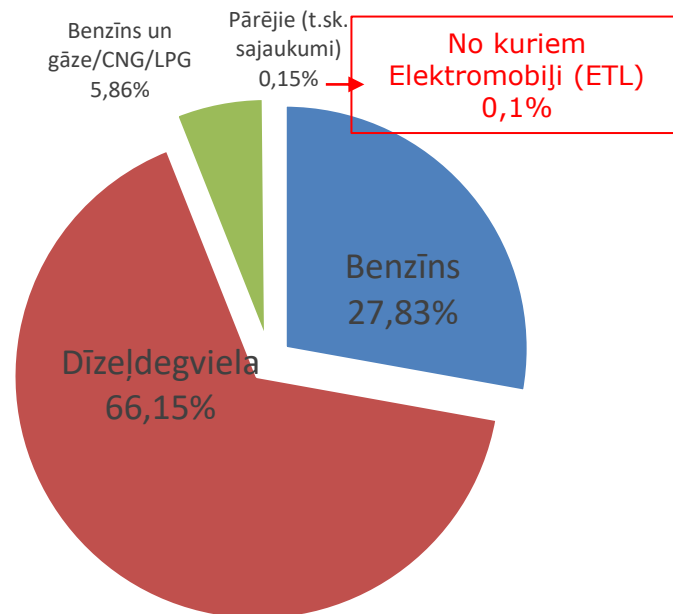
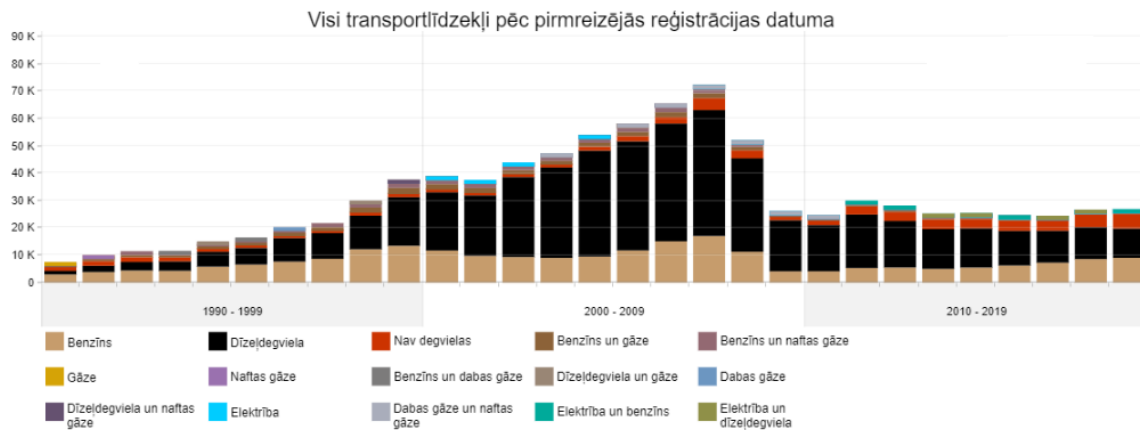
Emisiju kāpumu izraisīja straujš automobiļu skaita pieaugums, palielinoties iedzīvotāju pirktspējai.

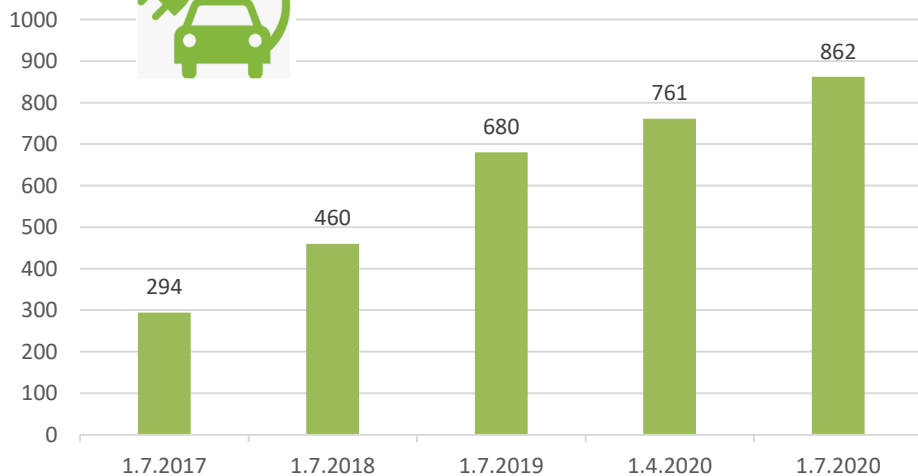
Latvijas autoparka raksturojums - izaicinājumi

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Reģistrēto transportlīdzekļu skaits pēc degvielas tipa (uz 01.07.2020)

Reģistrēto ETL skaits

REGISTRĒTO TRANSPORTLĪDZĒKĻU VIDĒJAIS VECUMS (uz 01.01.2020)

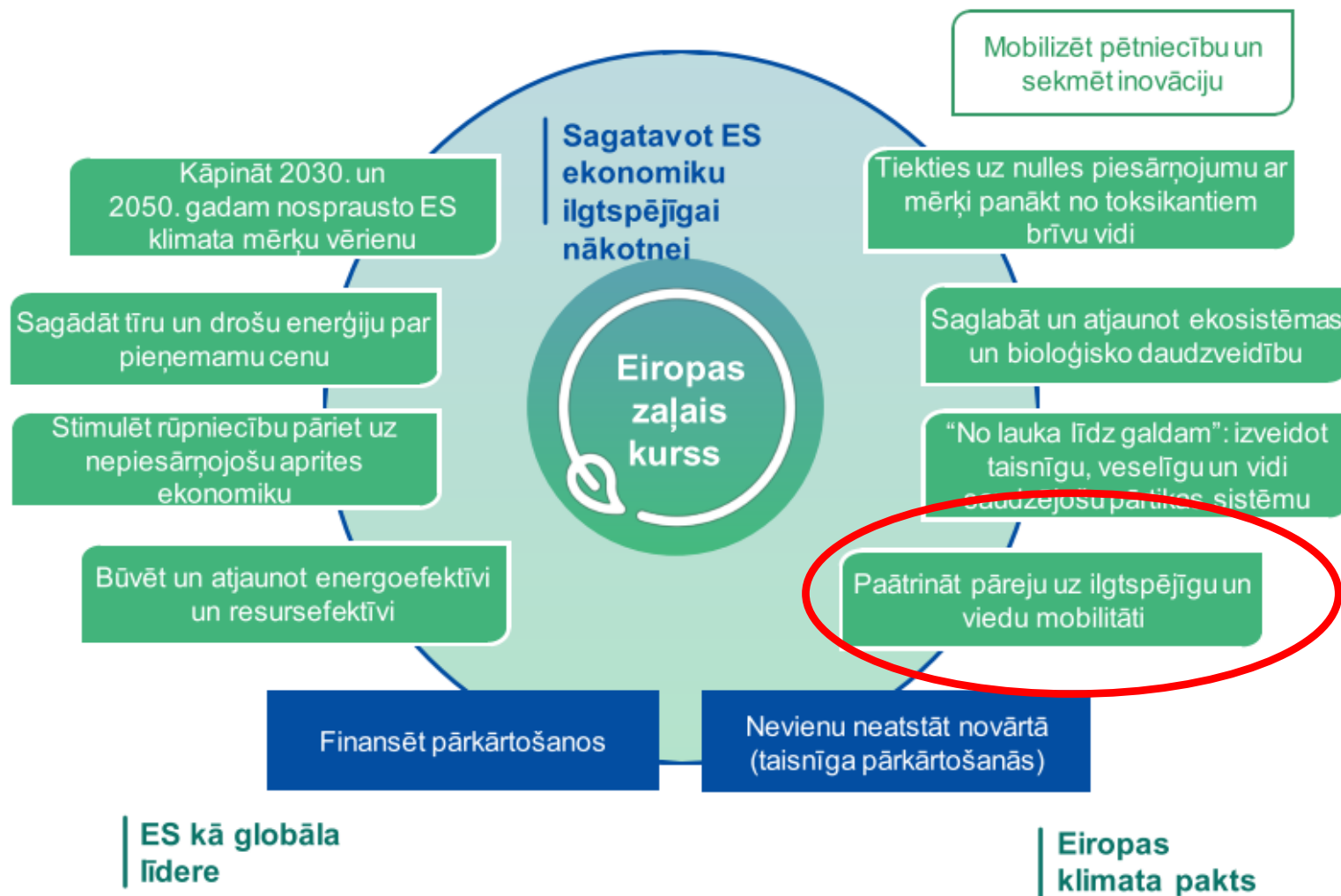
kravas	11,97
vieglie	14,20
autobusi	12,51
Kopā	13,94

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas Zaļais kurss - 8 darbības virzieni

Paziņojums un tā pavadošie dokumenti **pieejami**:
https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050.gadam (I)

Apstiprināta Ministru kabinetā

28.01.2020.g.

Pieejama: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/6641>

Ilgtermiņa **vīzijas dokuments**

Mērķis: Latvijas **klimatneitralitāte*** 2050. gadā

* **Klimatneitralitāte** - stāvoklis, kurā cilvēka darbība rada "nulles" neto ietekmi uz klimata sistēmu. Šāda stāvokļa sasniegšanai nepieciešams līdzsvarot siltumnīcefekta gāzu emisijas ar to piesaisti.

Rīcības virzieni

CO₂ piesaistes
palielināšana

Visaptveroša
energoefektivitāte

Resursefektīvs
un videi
draudzīgs
transports

Ilgtermiņa
enerģētika

Ilgtermiņa
patēriņš un
ražošana

Ilgtermiņa
lauksaimniecība
un mežsaimniecība

Nodokļu
sistēmas
zaļināšana

Pētniecība un
inovācijas
oglekļa
mazietilpīgās
tehnoloģijās

Ilgtermiņa
pašvaldības
un pilsētvide

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas **stratēģija** klimatneitralitātes sasniegšanai līdz **2050.gadam (II)**

Iespējamie risinājumi (**vīzija**) par resursefektīvu un videi draudzīgu transportu 2050.gadā:

- Autotransports ir galvenokārt elektrificēts un uzlādes infrastruktūra ir plaši pieejama;
- Gaisa transports efektīvi izmanto modernās biodegvielas un energoefektīvi risinājumi ir integrēti gaisa kuģos un lidostās;
- Dzelzceļa transports ir galvenokārt elektrificēts un/vai pārvadājumu veikšanai izmanto citas alternatīvās degvielas;
- Ūdens transports izmanto alternatīvās degvielas un energoefektīvus risinājumus degvielas patēriņa samazināšanai;
- Nodrošināta ilgtspējīga un videi draudzīga iedzīvotāju mobilitāte;
- Kravu pārvadājumi tiek veikti, izmantojot savstarpēji saistītu, efektīvu un gudru transporta sistēmu, kā arī multimodālos pārvadājumus;
- Ceļu infrastruktūra ir atbilstoša jaunākajām transporta tendencēm, integrējot intelektiskās transporta sistēmas;
- Ceļu tīkla attīstība tiek plānota ilgtspējīgi, ņemot vērā transporta attīstības tendences tostarp ievērojot mazāk aizsargāto ceļu satiksmes dalībnieku drošību un mazinot ceļu būves ietekmi uz vidi un klimatu;
- Digitālu risinājumu plaša izmantošana ir samazinājusi iedzīvotāju darījumu pārvietošanās nepieciešamību.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam (NEKP)

Apstiprināts Ministru kabinetā 28.01.2020.g.

Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/312423-par-latvijas-nacionalo-energetikas-un-klimata-planu-20212030-gadam>

Plāna ilgtermiņa vīzija ir ilgtspējīgā, konkurētspējīgā un drošā veidā veicināt ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstību.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika periodam līdz 2030.gadam

Apstiprināts Ministru kabinetā 17.07.2019.

Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40467308>

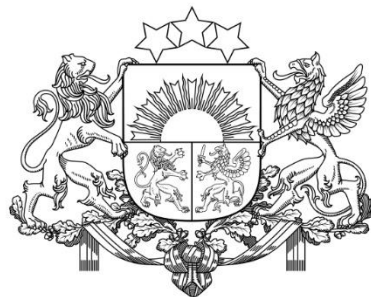
Virsmērķis: Mazināt Latvijas cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas **ievainojamību** pret klimata pārmaiņu ietekmēm un **veicināt** klimata pārmaiņu radīto **iespēju izmantošanu**.

Plāns paredz vairāk nekā **80 pasākumu**, kas palīdzēs Latvijas iedzīvotājiem un tautsaimniecībai kļūt mazāk ievainojamām un pielāgoties klimata pārmaiņām, mazināt klimata pārmaiņu radītos zaudējumus.

Pielāgošanās pasākumi paredzēti tādās klimata pārmaiņām pakļautās jomās kā:

- ainavu plānošana un tūrisms;
- bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmu pakalpojumi;
- civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana;
- būvniecība un infrastruktūras plānošana;
- veselība un labklājība;
- lauksaimniecība un mežsaimniecība.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies!

www.varam.gov.lv